

Mandat for

DELPROSJEKT POLITISK ORGANISERING OG NÆRDEMOKRATI

Indre Østfold kommune

Behandlet dato: 23.03.2018	Behandlet av (delprosjektleder): Petter Schou	Sted: Askim
Beslutning: Revidert mandat for sammenslått politisk delprosjekt		
Signatur ved godkjenning (BP1): Bjørn Sjøvold		

1. BAKGRUNN

Askim, Eidsberg, Hobøl, Spydeberg og Trøgstad skal utgjøre en ny kommune i 2020. Dette er vedtatt av stortinget 08. juni 2017. Navnet er Indre Østfold kommune. Prosjektplan for bygging av ny kommune 2017-2020 legger de overordnede føringer for hovedprosjektet, delprosjekter og for dette mandatet.

Følgende overordnede målsettinger gjelder for arbeidet:

1. **Det skal bygges en helt ny kommune som skal være klar 31. desember 2019, med alle avgjørende elementer på plass**
2. **Byggingen av den nye kommunen skal ta ut gevinster i form av kvalitet og ressurser**
3. **Den nye kommunen skal være innovativ for å være tilpasset fremtidens samfunn og rustet for kommunesektorens endrede rammebetingelser**

2. HENSIKT MED DELPROSJEKT POLITISK ORGANISERING OG NÆRDEMOKRATI

Å bygge en helt ny kommune av fem eksisterende kommuner er et stort endrings- og omstillingsarbeid. Det gir muligheter for å tenke nytt om hvordan den nye kommunen best skal levere tjenester til innbyggerne i fremtiden, og hvordan organiseringen av kommunen skal legge til rette for dette.

Den nye kommunen skal være en fremtidsrettet og effektiv tjenesteleverandør, som utvikler levende lokalsamfunn og attraktive arbeidsplasser.

Styrket lokaldemokrati er et av målene med kommunereformen. Dette delprosjektet handler om en vurdering av hvordan lokaldemokratiet skal fungere i den nye kommunen. Prosjektet skal forslå ny politisk modell inkludert nærdemokratiske ordninger. Det skal utarbeides politisk håndbok med reglement og delegering.

Nærdemokratiske ordninger som etableres skal legge til rette for politisk innflytelse fra flere innbyggere og samarbeidspartnere enn vi kan nå gjennom politiske organer. Ordningene skal bidra god kontakt og nærhet mellom befolkningen og kommunens politikere og administrasjon, og være en kanal for å hevde interesser og påvirke politiske beslutninger. De nærdemokratiske ordningene skal bygge opp under de mange lokalsamfunnene i Indre Østfold kommune og fremme samskaping mellom kommune, frivillige, næringslivet og den enkelte innbygger. Folkehelse og sosial bærekraft er viktige elementer i lokalsamfunnsutviklingen som skal bidra til en mer helsefremmende og utjevnende samfunnsutvikling.

Alle kommunene har en formannskapsmodell, men det er variasjoner med hensyn til bruk av og representasjon i kommunestyrekomiteer, utvalg og råd samt innbygger- og brukerinvolvering. Alternativ modell er kommunal parlamentarisme.

I prosjektplanen presenteres 10 politiske målsetninger for Indre Østfold kommune.

Følgende to målsetninger har særlig relevans for politisk organisering:

En raus og slagkraftig kommune med byer, tettsteder og landområder i vekst, med fokus på omdømmebygging og nærdemokrati – og der innbyggere kjenner hele kommunen og trives.

Landets fremste kommune på digital kommunikasjon mellom innbyggere og kommune.

3. ENDRINGER DELPROSJEKTET SKAL SKAPE

Mål:

Indre Østfold kommune har en politisk organisering som tydeliggjør politisk ansvar, styrker lokaldemokratiet og har høy tillit hos innbyggerne.

Indre Østfold kommune har nærdemokratisk ordning/er som er nær innbyggerne og åpner for reell medvirkning og påvirkning på relevante beslutninger.

Kommunen har tatt i bruk samskaping i lokalsamfunnet. Med samskaping bringes viten, ressurser og kompetanser sammen fra innbyggere, det offentlige, foreninger og bedrifter og utvikler felles løsninger sammen med de involverte borgere, i stedet for til dem.

Indre Østfold kommune har symboler og profilering som mange av innbyggerne kan kjenne seg igjen i.

I følge KS' demokratiundersøkelse har vi et godt lokaldemokrati med høy tillit når innbyggerne kjenner seg godt representerte, de folkevalgte setter dagsorden, styrer ressursbruken og er ombud for innbyggerne og kommunen leverer det som er lovet.

Godt lokaldemokrati har derfor følgende kjennetegn:

<ul style="list-style-type: none">• Pålitelig styre – har innbyggerne tillit til styret?
<ul style="list-style-type: none">• Ansvarlig styre – kan innbyggerne føre kontroll med styret?
<ul style="list-style-type: none">• Innbyggernært styre – blir innbyggerne hørt av de styrende?
<ul style="list-style-type: none">• Effektivt styre – hva får innbyggerne igjen av styret?

4. MANDAT FOR DELPROSJEKT POLITISK ORGANISERING OG NÆRDEMOKRATI:

4.1. Forslag til mandat

Det skal gjøres en reell vurdering av de to hovedmodellene for politisk organisering som kommuneloven (1992) åpner for, nemlig formannskapsmodellen som kommunene har ulike varianter av i dag og kommunal parlamentarisme.

En gjennomgang av dagens politiske organisering i de fem kommunene vil gi prosjektgruppa et samlet grunnlag for å vurdere hva som oppleves å fungere godt og hvor utfordringene ligger knyttet til dagens politiske organisering og styring – alle innenfor formannskapsmodellen. Det er viktig også å få fram systemer for bruker- og innbyggerinvolvering.

Prosjektgruppa foreslår at alle kommunene gjennomfører KS' demokratiundersøkelse for å kartlegge styrker og utfordringer knyttet til lokaldemokratiet i dagens fem kommuner.

Når det gjelder kommunal parlamentarisme, er det behov for ekstern gjennomgang av lovverk og erfaringer fra andre kommuner. Det er bare Oslo og Bergen som har parlamentarisk modell i dag, samt 4 fylkeskommuner. Tromsø med sine 70 000 innbyggere har hatt parlamentarisk modell, men har nå gått tilbake til formannskapsmodell. Moss kommune utredet kommunal parlamentarisme i 2011/12, og prosjektgruppa vil innhente utredninger og begrunnelser for beslutningene som Moss og Tromsø har tatt.

Uavhengig av valg av hovedmodell, vil vi vurdere ulike nærdemokratiske ordninger inkludert ulike former for innbyggerinvolvering som en del av den helhetlige politiske organiseringen. Dette arbeidet gjennomføres med følgende prosess:

- Analyse av utfordringer knyttet til medvirkning og lokaldemokrati i den nye kommunen.
- Avklare og definere hvilke behov nærdemokratiordningen skal møte.
- Kartlegge ulike nærdemokratiske ordninger og metoder for innbyggermedvirkning i inn- og utland. Forskning og erfaringer.
- Utrede og anbefale på hvilken måte kommunen kan tilrettelegge for samskaping og medborgerskap. Fysiske arenaer og møtesteder i de ulike bygder og lokalsamfunn må etableres.
- Anbefale en nærdemokratiordning som ivaretar behovene kommunen har og som sikrer god dialog med politikerne.

Digitalisering er en av Indre Østfold kommunes fremste mål, spesielt når det gjelder kommunikasjon med innbyggerne. E-dialog og andre digitale løsninger må vurderes og inngå i forslaget til ny politisk modell som f.eks. verktøy for bedre og mer effektive tjenesteleveranser og informasjonsflyt.

Det kan være aktuelt å vurdere organisering av tjenesteområder i kommunale foretak.

Delprosjektet gis mandat til å utrede og anbefale følgende:

1. beskrive den politiske organiseringen i dagens fem kommuner
2. beskrive mulige alternativer for politisk organisering innenfor rammen av kommuneloven og andre særlover, inkludert lokaldemokratiske ordninger og valgkretser
3. beskrive og vurdere ressursbruken/kostnader for de alternative politiske modellene, inkludert gevinster i forhold til samlet ressursbruk i dagens kommuner
4. beskrive og vurdere de ulike politiske modellene opp mot kriteriene for godt lokaldemokrati som er «pålitelig, ansvarlig, innbyggernært og effektivt styre»
5. beskrive og vurdere elektroniske løsninger

6. beskrive og vurdere ansvarsforhold og delegert myndighet
7. foreslå anbefalt modell for politisk organisering, inkludert nærdemokratiske ordninger, vurdert fra punktene 1-7
8. utarbeide forslag til reglement for valgt modell for politisk organisering av Indre Østfold kommune
9. utrede og anbefale kommunevåpen, ordførerkjede og eventuelt andre symboler
10. utrede og anbefale grafisk profil for den nye kommunen.

4.2. Anskaffelse av varer og tjenester.

Kjøp av konsulenttjenester og lokaldemokratiundersøkelser. Studiebesøk i inn- og utland er aktuelt. Ny grafisk profil anbudsutsettes. Foredragsholdere innen relevante tema inviteres til delprosjektgruppen.

4.3. Digitalisering

Kommunene benytter i dag digitale løsninger for utsending av politiske sakspapirer, og flere av kommunene benytter internett til overføring av by-/kommunestyremøter. I tillegg benyttes digitale løsninger for kommunikasjon med innbyggere, næringsliv og andre interessenter. Det vil være aktuelt å videreutvikle digitaliseringen på alle disse områdene.

5. TIDSRAMME OG RESSURSBEHOV FOR KONSEPTFASEN

Framdriftsplanen legger opp til at valg mellom formannskapsmodell eller parlamentarisme kan behandles i Fellesnemnda i januar 2018.

Videre legges det opp til at vedtak om helhetlig politisk organisering kan vedtas i juni 2018.

Forslag til nærdemokratiske ordninger planlegges ferdigstilt høsten 2018

Arbeid med digitale løsninger knyttet til politisk styring vurderes ferdigstilt ved utgangen av 2018.

Forslag til delegeringer og politisk reglement planlegges ferdigstilt sommeren 2019.

Samlet budsjetttramme over to år er kr 900.000 hvorav kr 500.000 avsettes til anbudsutsettelse av grafisk profil og profesjonell bistand knyttet til valg av symboler.

Fase-, tids- og aktivitetsplan

POLITISK ORGANISERING		2017		2018			2019		
1	Dagens politiske organisering								
2	Valg mellom formannskapsmodell eller parlamentarisme			Fellesnemnd 30.01.18					
3	Valg av helhetlig politisk organisering			Fellesnemnd 24.04.18					
4	Ressursbruk og kostnader								
5	Beskrive og vurdere de ulike politiske modellene opp mot kriteriene for godt lokaldemokrati som er «pålitelig, ansvarlig, innbyggernært og effektivt styre»								
6	Valg av hovedmodell for politisk organisering				Fellesnemnd 5.6.18				
7	Avklare og definere behov for og valg av nærdemokratiordninger								
8	Ansvarsforhold og delegert myndighet								
9	Elektroniske løsninger								
10	Forslag til reglement								
11	Symboler, kommunevåpen og ordførerkjede								
12	Grafisk profil								

Budsjett Politisk organisering og nærdemokrati		
	2018	2019
Møteutgifter		
Servering/ kaffe (10 møter à kr 500)	5 000	5 000
Budsjett arbeidsgruppen	15 000	15 000
Sekretariatsfunksjon		
10% stilling - deles med andre delprosjekt	45 000	45 000
Utredning og analyse		
Verktøy for spørreundersøkelser	10 000	
Konsulentbistand/ foredragsholdere	50 000	50 000
Lokaldemokratiundersøkelse	50 000	
Kjøp av tjenester grafisk profil	250 000	250 000
Fokusgruppeundersøkelser	10 000	10 000
Studieturer		
Stockholm/ Sødertalje	35 000	
København/ Holbæk evt Skanderborg	40 000	
Besøk i norske kommuner	15 000	
SUM	525 000	375 000
Tapt arbeidsfortjeneste politikere samt møtgodtgjørelse kommer i tillegg		

6. ORGANISERING OG ANSVAR

I tillegg til prosjektgruppa, er det behov for å knytte til seg juridisk og digital kompetanse i prosessen. Det blir nedsatt en arbeidsgruppe som skal behandle områdene Symboler, kommunevåpen, ordførerkjede og grafisk profil.

Leder av delprosjekt Politisk organisering og nærdemokrati er Petter Schou, Spydeberg (H)

Knut Espeland, Spydeberg (Krf).

Eirik Romstad, Hobøl (V)

Espen Volden, Eidsberg (H)

Toril Espeseth, Askim (Ap)

Marianne Nordlie, Trøgstad (Krf)

Anne Karine Gramen, Hobøl (Krf)

Morten Ree, Eidsberg (H)

Deltakere fra administrasjon:

Synnøve Rambek, Askim kommune

Betty Hvalsengen, Trøgstad kommune

Trine Ottosen, Spydeberg kommune

Karoline Unnerud Trøgstad kommune

Mimi Slevigen, Eidsberg kommune

Else Berit Baccouche, Trøgstad kommune

Det nedsettes en arbeidsgruppe for «Symboler, ordførerkjede og grafisk profil» med følgende medlemmer:

Morten Ree (leder)

Toril Espeseth

Trine Ottosen

Karoline Unnerud

Det utarbeides et eget mandat for arbeidsgruppen.